

ČITATELJI! Prosimo, pogledajte na naslova za dan, ko na poteče. V teh časih izanjanja cen, potrebu-delovanje. Skušajte vnaprej plačano.

2c NA NEKAJ VEČ KOT na dan dobivate... 'GLAS NARODA' PO POŠTI NARAVNOST NA DOM (Izvenili sobot, nedelj in praznikov) ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

ZELEZNICE V NAPOLJU PORUŠENE

Včeraj so cela krdela ameriških in angleških bombnikov sipale bombe na železniške proge, ki peljejo v Napolj, tako da je mesto popolnoma odrezano od ostale Italije.

Leteče trdnjave in drugi bombniki so posebno bombardirali železniška križišča v Villa Litterno in Aversa severno od Napolja, drugi bombniki pa so bombardirali letališče in železniško postajo v Cancello in letališče Pomigliano d' Arco.

Letalci, ki so se vrnili, so povedali, da je Napolj še vedno na več krajih gorel od bombardiranja v petek.

Pri napadu na Napolj se je neprimerno spustilo v boj veliko število nemških aeroplanov, katerih je bil 50 izstreljenih. To je bil največji zračni boj v Italiji.

Osiški zasledovalni aeroplani niso zmenili za letelce armade, pač pa so se spustili v boj z drugimi bombniki. V tem boju so zavezniški izgubili 8 aeroplanov.

Kot je bilo sporočeno, so zavezniški bombniki povzročili velikansko škodo v Aversi, Villa Litterno in Battipagliji. Poročilo iz Kaire pravi, da je bilo vrženih 300.000 funtov bomb, ki so zadele mnogo skladišč, tovarn in železniške postaje. Na vseh krajih, kamor so padale bombe, so nastali veliki požari.

Vsled bombardiranja je Napolj ostal brez železniške zveze proti jugu in severu. Zavezniški imajo pri tem nameč preprečiti Nemcem, da bi mogli dovažati zaloge svoji armadi v južni Italiji in obenem preprečiti umik armade proti severu.

Osiški aeroplani so prihajali v skupinah po 25 aeroplanov in so stalno napadali, četudi so jih polovico izgubili.

Neka skrivnostna radijska postaja, ki se imenuje "Narodna fronta osvobodjenja", je v svoji oddaji, ki je bila posebno namenjena severni Afriki, v francoskem jeziku naznanila, da so se zavezniške čete izkrcale v južni Italiji in na Kreti.

Zavezniško vrhovno poveljstvo o tem ni sporočilo ničesar, zato zavezniški krogi na to sporočilo ne polagajo mnogo verjetnosti.

Poročilo pravi, da je mnogo izkrcavalnih ladij pod varstvom bojnih ladij, zapustilo pristanišča na zapadni Siciliji in odplule neznanokam. Konvoj se je naenkrat razcepil in en del se je obrnil proti Kreti, drugi pa proti Italiji.

Pri tem izkrcavanju so padali igrali najvažnejšo vlogo. Angleška radijska postaja "British Broadcasting Corporation" domneva, da je radijska postaja, ki je naznanila zavezniški vpad v južno Italijo in na Kreto, nekje v Franciji v bližini Bourges in da je namenoma poslala v svet to vest, da prevari zavezniške. Vse to kaže, da je ta postaja v tesni zvezi s pariško radijsko postajo, ki je pod nemško kontrolo.

Zavezniške radijske postaje so že pogosto svarile podtalne organizacije v zasedenih deželah pred varljivimi sporočili osiških radijskih postaj. Priporočale so jim pazljivost ter jim naročile, da naj s svojo vstajo počakajo tako dolgo, da jim bodo zavezniške postaje naznanile čas, kdaj naj se dvignejo proti zasednim oblastim.

Litvinov se ne vrne v Ameriko

London, 21. avg. — Maksim Litvinov, ruski poslanik v Washingtonu, je bil odpoklican v Moskvo meseca maja letos in zdaj je moskovski radio sporočil v svet, da se Litvinov ne bo več povrnil na svoje mesto v Washington.

Značilno pri tem je to, da je Sovjetska Rusija odpoklicala zadnje čase vse važne svoje diplomate, ki jih je imela na zapadu. Poleg poslanika Majskega, ki je bil odpoklican iz Londona, je bil namreč nadomestjen z novim poslanikom tudi ambasador v Kanadi. Majske je sedaj podkomisar za zunanje zadeve.

Litvinova bo sedaj v Washingtonu nadomestil Andrej Gromiko, ki je bil dozdaj član sovjetskega poslaništva v Washingtonu in je imel važno mesto pod poslanikom Oumanskim, ki je bil odpoklican, ko je Stalin poslal v Zdr. države Litvinova.

Mr. Litvinov je prišel v Washington ravno pred napadom na Pearl Harbor in takrat se je smatralo, da je Stalin napravil dober korak, ko je poslal Litvinova v Washington, zakaj on je poznan, kot eden najboljših in najspretnjših diplomatov. V ameriški prestolnici je bil tudi zelo popularen in ravno tako njegova žena, ki je po rodu Angležinja.

Litvinov je igral v zunanji diplomaciji važno vlogo vse do časa, ko so predali Hitlerju Čehoslovakijo oziroma del iste. On je bil vedno zagovornik kolektivne zaščite, ker je verjel, da bi se moglo le na ta način preprečiti zanetenje svetovnega požara. Ostala diplomacija pri Ligi narodov mu je obrnila hrbet in tako je fašizem vkorakal v Etiopijo, Španijo, i. t. d. Litvinov je videl, ter tudi povedal, da se bliža Evropa neizogibnemu konfliktu in je vprašal, da se ga upokoji. Mesto zunanjega komisarja je potem prevzel Vjačeslav Molotov.

Litvinov se je zopet vpregel v posle vnanjega diplomatstva, ko je Hitler napadel Rusijo.

Washington, 22. avg. — Kakor se glase vesti iz raznih virov, se smatra trajni odpoklic Litvinova za izredno važno potezo Rusije, ki je morda s tem hotela pokazati baš v trenutku quebeških pogajanj, da se ne zadovoljuje s potekom vojne proti osišču od strani Amerike in Anglije. Druga fronta po sovjetskem mnenju še ni bila odprta, ker ta bi morala, kakor menijo Rusi, prisiliti vsaj kakih šestdeset nacijskih divizij, da bi zapustile rusko fronto. Poleg tega Moskva najbrž ni zadovoljna s poskusi Anglije in Amerike, da se doseže kak sporazum oziroma predajo Italije potom Badoglijeve vlade.

Rusi, ki niso udeleženi na konferenci v Quebecu, tudi sedaj izražajo zahtevo, da se kmalu skliče sestanek, pri katerem bo soudeležena Rusija in Kitajska.

Iz Slovenije

Glasom izvirnih vesti iz domovine, katere smo te dni prejali po podtalnih kanalih, ki so bili od vojaškega sodišča v Ljubljani obsojeni na dosmrtno ječo v mesecu aprilu naslednji Slovenci in Slovenke:

Majda Vrhovnik, Ljubljana; Srečko Pleško, Ljubljana; Franc Černe, Spodnji Kašelj pri Zalogu. Jakob Pristavec, Pedpae; Milan Molek, Črna vas pri Ljubljani;

Frančiška Jevc, Črna vas; Josip Glasič, Črna vas; z Anton Boltežar, Črna vas; Matija Vajda, Črna vas; Franc Žitnik, Črna vas; Ferdinand Javornik, Ljubljana; Gvidon Javornik, Ljubljana;

Ana Ferjan, Ljubljana in Andrej Masle, rojen v Waukegan, Ill., USA.

— Jugoslav Information Centes

Rusi napredujejo pri Harkovu in Briansku

Rdeča armada, ki prodira severno od Harkova, je napredovala nad tri milje in osvobodila 30 obljudenih krajev. Po zadnjem poročilu je rdeča armada od Harkova oddaljena samo še 10 milj.

Rusi so napredovali tudi proti Briansku, Spas Demesku in v Donecem bazenu. Kot pravi rusko poročilo, so imeli včeraj Nemci 9500 mrtvih ter izgubili 138 tankov in 32 aeroplanov.

Najljutejši boji so se včeraj bili na nekem neimenovanem kraju zapadno od Harkova, kjer je bilo ubitih 2000 Nemcev. Razbitih je bilo 80 tankov in 200 trukov. Ti boji so bili najbrže v smeri proti Poltavi, 75 milj zapadno od Harkova, v smeri proti kolenu Dnjepra.

Zadnje dni so Nemci na fronti pri Harkovu poslali v boj nove čete in je bilo vsled tega r u s k o prodiranje nekoliko vstavljenno. Rdeča armada pa pri vsem tem napreduje, četudi nekoliko počasneje.

Posebno poročilo iz Moskve naznanja, da je bilo v 49 dnevnih bojih na ruski fronti 1 milijon Nemcev ubitih in ranjenih, Nemci so svojo poletno ofenzivo pričeli 5. julija, 12. julija pa so Rusi nepričakovano varili in pričeli svojo ofenzivo. Od tedaj so imeli Nemci nad 300.000 častnikov in vojakov ubitih, ostali pa so bili ranjeni. Ujetih je bilo 25.000 Nemcev.

in za odbor svobodnih Francozov. Opozicija proti priznanju francoskega odbora za narodno osvobodjenje je vzbudila globoko nezadovoljstvo in nasprotstvo. Francija, pravijo pristaši francoskega narodnega odbora, ne sme biti podvržena političnim diktatom od zunaj.

Medtem se pričakuje prihod kitajskega zunanjega ministra v Zdr. državah, T. V. Soonga in vojnega tajnika Stimsona. Oba se bodeta udeležila zadnjih par dni konference, katera bo menda zaključena v torek. Mr. Stimson se je pred kratkim vrnil iz potovanja tekom katerega si je ogledal evropske fronte.

Kiska je zopet v amer. rokah

Mornariški department je včeraj naznanil, da so ameriške in kanadske čete že 15. avgusta zasedle Kisko, zadnji otok v Aleutskem otočju, ki so ga še držali Japonci. Ko so zavezniški prišli na otok, niso našli nobenega Japoneca. Najbrže so v gosti megli odpeljali vse vojaštvo in vojni material. Japonci se vedno trdovratno bore do zadnjega, in sedaj se je prvič zgodilo, da so odšli z otoka brez boja.

Sedaj bodo mogli zavezniški z Aleutskih otokov z aeroplani napadati japon. otoke Kurile in tudi Japonsko samo, zlasti Tokio in druga važnejša mesta.

Liparski otoki zavzeti

Mussolinijevi "hudičevi otoki" so sedaj v rokah zaveznikov in poučeni krogi pravijo, da se tam nahaja dovolj sposobnih antifašistov, da se vzpostavi v Italiji demokratsko vlado z njih pomočjo in sodelovanjem.

Mussolini je namreč pošiljal na Liparske otoke svoje nasprotnike, ki so bili izredno nevarni njegovemu režimu baš spričo svojih državnih in drugih sposobnosti v političnem, ekonomskem in socialnem oziru. Najmanj deset bivših poslancev italijanske zbornice je bilo interniranih na "hudičevih otokih" fašizma. Tam je ginil v internaciji nečak bivšega italijanskega premierja Nitija, dalje več kabinetnih ministrov in tudi vrhovni načelnik ali vodja italijanskih prostodarjev, Donizio Torrighiani.

bili poslani na otoke brez obravnave in zato ni nihče vedel, če bo še kdaj videl svobodo. Na otokih so bili interniranci prepuščeni brutalnosti straž in drugih črnih srajc, ki so bile izurjene v vlivanju ricinovega olja, ter pretrepanju in mučenju brezmočnih internirancev.

ZAGREBSKI NADŠKOF ODGOVARJA

Ker je hrvaško nacijsko časopisje napadalo papeža Pija XII., k er noče priznati hrvaške "neodvisne", je na to odgovoril zagrebški nadškof Stepinac ter rekel, da hrvaška vlada nima nikake pravice vmešavati se v cerkveno oblast.

Vatikanski radio je sporočil, da je nadškof Stepinac med drugim rekel:

"Sveti oče ne more postopati v jasnem nasprotju splošnih načel pravičnosti in dostojnosti, da bi vstregel nemogoči zahtevi."

"Vsak poiskus s silo se vmešavati v vladanje cerkve ni nič drugega, kot upor, ki more roditi samo zlo — to si naj zapomnijo vsi, ki brez premisleka vzamejo za lahko božjo oblast. Lahko imajo na razpolago vse orožje sveta, lahko imajo vsa najpo trebnjša sredstva, vse časopisje, vse radijske postaje in gledališča... t oda vlada nad našimi sreji je v božjih rokah."

Radijska postaja h koncu pravi, da je bil papež vedno najboljši prijatelj Hrvatov.

Kanadske izgube v Siciliji

Kanadčani, ki so se zaradi pomanjkanja prostora ker je bila bojna črta skróena, bili poklicani s Sicilije, so imeli naslednje izgube: 25 častnikov in 360 vojakov ubitih, 100 častnikov in 1100 vojakov ranjenih ter 10 častnikov in 300 vojakov

Ameriške čete prihajajo v Palermo, glavno mesto Sicilije.

GLAS NARODA

VOICE OF THE PEOPLE

Owned and Published by Slovian Publishing Company, (A Corporation) Frank Baker, President; Ignac Krda, Treasurer; Joseph Lupcha, Sec.

50th Year

Glas Naroda is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays. Advertisement on Agreement.

Subscription Yearly \$7. ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO: \$7.-; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.-

Glas Naroda izhaja vsaki dan izvenit sobot, nedelj in praznikov. GLAS NARODA, 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y. Telephone: CHelsea 3-1243

O NOVI JUGOSLOVANSKI VLADI

Nova jugoslovanska vlada, kateri člani so uradniki — v tem pogledu edina svoje vrste — je povzročila mnogo ugibanja v londonskih krogih. Kakšna je ta vlada v tehničnem pogledu? Diktatura kralja — ali le simbol borbenega naroda?

Vsi zavezniški krogi odbijajo misel, da bi bila to diktatura kralja in smatrajo, da je vlada dr. Božidara Purića le tehnično sredstvo za vršenje poslov do onega dne, ko bo mogel narod povedati svojo voljo. Vsi ti opazovalci so prepričani, da bo moral Purić dobro paziti, da se ne vmeša v nobene politične zapletitve.

Dočim predstavniki naroda v ministerskem položaju ne morejo postati diktatorji, bi se njemu prav lahko moglo pripetiti, da postane nekakšen Primo de Rivera. Krogi časopisnih poročevalcev in publicistov se vprašujejo, ali bo mogel bivši diplomat Purić najti potrebno hrabrost in strokovno pamet, da razvozlja zamotano in zamešano predivo jugoslovanske birokracije.

Prva izjava novega predsednika vlade dr. Božidara Purića, naslovljena preko radia narodu v Jugoslaviji, je prežeta s čistim jugoslovanskim duhom. Purić sam pravi, da je njegova vlada le začasna in da je njena naloga vršiti posle dotlej dokler ne bo mogel narod vzeti svoje usode sam v svoje roke. Daje pravi, da se ne bo vmešaval v nobene notranje spore in da bo podal svojo ostavko takoj po povratku v domovino.

Politični krogi v Londonu so prepričani, da je sestava te vlade ona rešitve krize, katero je podpirala velika Britanija, ker se Hrvati in Srbi kot člani vlade v preteklosti niso mogli pobotati in sporazumeti. V zadnjih tednih je prišlo do prepričev, ki so šli tako daleč, da je celo Anthony Eden ponudil neopugljivim nasprotnikom svoje posredovanje. Hrvati so končno odnehali in izjavili, da bodo ostali v vladi le kot opazovalci, ker jim je povsem nemogoče "izvesti katerokoli svojih lastnih idej."

En povod za krizo je bil proračun bana hrvaške banovine. Srbski ministri niso hoteli pristati na to, da podpisajo njegov proračun, ker bi s tem posredno tudi priznali avtonomnost hrvaške banovine. In tega niso hoteli storiti.

V vprašanju, koliko časa se bo sedanja vlada obdržala na krmilu, so mnenja zelo različna. Večina prorokuje, da bo trajala dovolj dolgo, da preživi invazijo. Drugi zopet pa menijo, da se bodo ministerski kandidati zdaj, ko se jim je oblast izmuznila iz rok, hitro pobotati in kralju v kratkem zopet ponudili nov režim politikov.

Vaš dopisnik pa ima vtis, da kralj ne bo hotel poveriti nobenemu od politikov mandata za sestavo nove vlade — še precej časa tega ne bo hotel storiti. To je posebno verjetno radi tega, ker novi kabinet s največjo brzino pripravlja vse potrebno za odhod vlade na Srednji Vzhod, v Kairo.

Nova vlada ima še vedno pred seboj dvojne bolestitve vprašanj — osebnost ambasadorjev v Washingtonu in Londonu. Ako ne pride do zamenjave ambasadorja v Washingtonu, Fotića, ne bo hotel nobeden od Hrvatov podpirati nove vlade. Ako ne pride do tega, da vsaj eno naslednjih mest dobi v roke Hrvat: ambasado na dvoru St. Jamesa ali ambasado v Washingtonu, so hrvaški politiki pripravljene na akcijo, ki bi mogla usodno vplivati na sodelovanje s Srbi v bodočnosti. Take so njihove grožnje. — (ONA.)

ŠIVALKE na moških klobukih; dolga sezona. Vsaka dobi kite samo ene barve in blok za celo sezono. DARTFORD HATS 719 BROADWAY NEW YORK CITY 8-23, 24, 25.

Bojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo UNITED STATES ako je vam le priročno oziroma CANADIAN POSTAL MONEY ORDER.

MOŠKI DOBE DELO

ZA STAROST SE NE VPRAŠA ZA VAŽNO VOJNO PRODUKCIJO Pri JENKINS BROS., Bridgeport, Conn.

Neizučeni delavci zaslužijo od \$43 do \$53 na teden za 61-66 urno tedensko delo.

Tudi tuji so takoj sprejeti. Ako ste sposobni, ste takoj sprejeti.

Vprašajte kateregakoli zastopnika kompanije VSAK ČETRETEK OD 9. DOP. do 5. POP.

UNITED STATES EMPLOYMENT SERVICE of the WAR MANPOWER COMMISSION 79-87 Madison Ave., 4th Fl., Sec. A, New York City

Kdor je zaposlen v vojni ali kaki važni industriji ne pride v poštev brez izpovedave upornosti.

ŠTIRI LETA VOJNE

Napisal JOHN CROWN

(ONA.) — Dne 1. septembra bo štiri leta, odkar se je začela druga svetovna vojna, toda neglede na ta uradni začetek, se je mir končal že pred 12 leti, ko so Japonci zasedli Mandžurijo. 6 let je od takozvane "kineskega incidenta" v Pekingu; 8 let je, odkar so napadli Italijani Abesinijo a pred 7 leti je izbruhnila državljanska vojna v Španiji. Vedno bolj postaja jasno, da bodo zgodovinarji v bodočnosti smatrali, da se je s temi prejšnjimi spopadi v Aziji, Afriki in Evropi začela druga svetovna vojna.

Toda šele, ko se je začela prava evropska vojna, so se zagnale sive Hitlerjeve armade skozi Evropo in vsak dvom o neizogibnosti splošnega svetovnega spopada je izginil. Akoravno je mnogo sličnosti med to novo svetovno vojno in ono od leta 1914, je razvoj pokazal vendar tudi precej bistvenih razlik. Kar se kajzerjevim armadam ni posrečilo v letu 1914, se je pokazalo za Hitlerjeve mehanizirane divizije in njegovo Luftwaffo majhen problem — beseda "blitzkrieg" je prešla v posest najpreprostejših ljudi.

Prvo neprijetno presenečenje v primeri z letom 1914 je bil separaten mir francoske vlade pod mašalom Petainom, in ime slavnega zdravilišča Vichy-ja je začelo zveneti nezdravo. Italija je napadla Francijo, ko je bila že poražena in predsednik Roosevelt je ogorčeno obtožil Mussolinija, da je zabol del Francijo v hrbet. Potem je Luftwaffa bombardirala London, toda Britanci se niso upognili in Nemci niso mogli izvesti invazije.

V letu 1941 so padle še Jugoslavija in Grčija, kjer so Nemci pomagali Italijanom za-vojevati deželo, katere Italijani niso mogli premagati. Parafisti so nato še zavzeli otok Kreta. Dne 22. junija so Nemci napadli Rusijo s čimer je bila končana ona neverjetna igra Hitlerja in Stalina, v kateri sta oba skrivala svoje resnične misli. Diplomacija ni bila uspela ustvariti prijateljstva med Kremenom in Downing Streetom, toda Hitlerjev napad v nedeljo zjutraj je to hitro popravil.

Kmalu nato 9 avgusta 1941 sta premier Churchill in predsednik Roosevelt proglasila Atlantski Charter, ki je eden od najbolj dramatičnih udarcev v svetovni vojni ideologiji. Napad na Pearl Harbor dne 7. decembra je prinesel vojno napoved proti Japonski in potem proti Nemčiji in Italiji. V začetku je imela Japonska iniciativo v rokah in je šla od uspeha do uspeha. V prvih mesecih leta 1942, je padla Matnila, Singapur, Batavan, Corregidor in vsa vzhodna Indija s svojimi otoki.

Po težkih bojih v poletju leta 1942 so Rusi pozimi strahovito porazili nemško armado pri Stalingradu in zajeli 300 tisoč Nemcev. V januarju 1942 so prispeli prvi Amerikanci v severno Irsko. 8. novembra istega leta pa so ameriške čete izvedle invazijo francoskih kolonij v Severni Afriki in v maju 1943 je bilo vse dovršeno s zavzetjem Tuniza in Bizerte. Iz Severne Afrike so zavezniški očistili Sredozemsko morje, katero je Mussolini bahavo imenoval "Mare nostrum". In vazija Sicilije je kmalu podrla fašizem in njegovega Duceja, s čimer se je začelo v Italiji in tudi drugod po svetu izbrisanje dobe fašizma.

IZJAVA DR. BENEŠA

(JIC) — Dr. Edward Beneš predsednik Čehoslovaške republike je pozdravil oddelke češke armade, ki so prispeli v Anglijo iz Srednjega Vzhoda, da vstopijo v vrsto čehoslovaške vojske na Angielskem, ter v svojem nagovoru izjavil, da se bo Italija kmalu zrušila in da je tudi Nemčija "že izgubljena in premagana".

Dr. Beneš je dejal: "Vsi vodilni nemški politiki in tudi vojaki to danes že dobro vedo, vse, kar jim je danes še ostalo, je upanje, da bodo s pretnim spletkarjenjem uspeli doseči mir pod takimi pogoji, da ne bodo preveč očividno v skladu z zavezniško zahtevo brezpogojne predaje."

Dr. Beneš je tudi prerokoval, da bodo Nemci kmalu začeli umikati svoje čete iz Ukrajine, da bo to umikanje izvedeno v največjem obsegu, nakar bodo Nemci poskušali zgraditi nove bojne linije na Balkanu, v Franciji in v severnih predelih Evrope.

SPISANA V ANGLEŠČINI

VRTNARSTVO ... SADRŽEJSTVO ... POLJEDELSTVO

The Garden ENCYCLOPEDIA

Cena knjige: \$3.50

V LIČNI IN TRPEŽNI PLATNENI VEZAVI

Skoro 1400 strani — 750 Slik

Popolni voditelj za vaš vojni vrt.

Popolna vsaka beseda, vsaka stran, vsaka slika — mnogo NOVE snovi novih ilustracij!

EDINA VETNARSKA ENCIKLOPEDIJA ZA DOMAČO POTREBO! Nič vseh besed — vse je jasno, razloženo, uporabno.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street New York 11, N. Y.

Združeni narodi potrebujejo ves odvišni živež, ki ga je mogoče pridelati v Ameriki ... Vsak lahko nekoliko pomaga, ako mu je mogoče letos obdelati VICTORY VRT Pripravite se za to delo že sedaj!

Takaj je v celoti sam knjigi VSE, KAR VAM JE TREBA VEDETI O TEM-KAR ŽELITE PRIDELATI! 10,000 slikovnih podrobnih fotografij vse o vrtnarstvu, o saditvi in sejanju, o gnojenju in oskrbni vrt. Najnovejša pa je VRTNARSTVO BREZ ZEMELJE; nova metoda za umešavanje kompostov, gnojenje divjih rastlin, nove sestavine cvetlice! — Abecedno kazalo vam pove (takoj, kar želite) Priročje za vsako posebnost v Zdrženih državah, za vsako zemljo in vsako sezono.

To knjigo je uredil E. L. D. SEYMOUR, B. S. A., poznana oseba v vrtnarstvu, ki ga cenijo vrtnarski izvedenci.

SONART REKORDI

Lepe Melodije!

Št. M571—Na Martijah, polka Kje so moje ročice Marška pegla—polka Duquesne University tamburica orkester

Št. M575—Terezinska polka Na planinah—valček Jerry Kopřivšek in orkester Za ton centk in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSICH, Inc., 463 W. 42nd St., New York

DELOVANJE ZA SANŠ IN JPO SS.

Da ima naša podružnica št. 2 SANS svoje redne seje vsako četrto soboto v mesecu, je že splošno znano. Kakor je naselbina Slovencev na severni strani tega mesta majhna, je precej zanimanja in aktivnosti med nami za pomoč naši rojstni domovini in da podpiramo vse, kar je bilo začrtano na Clevelandskem kongresu. Na zadnji seji nas je bilo navzočih 45 članov in članic, kateri redno plačujemo večina po 50 centov mesečno, nekateri pa po 25 centov. Na vsaki seji pa dobimo še marsikak dolar poleg rednih prispevkov. Da ima podružnica precej več članov, kot nas je bilo navzočih, je razumljivo, je pa med nami precej rojakov, kateri še niso zraven, ampak upamo, da se nam kmalu pridružijo s zavednostjo da je v tem času naši domovini pomoč nujna. Vsak lahko pogreši dva ali tri cente na dan, na ta način lahko zberemo lepe vsote, in tako pomagamo naši stari domovini. Poleg tega da pomagamo za nujno in potrebno stvar, smo udomačili po naših sejah malo zabave. Kot že omenjeno, nas je bilo na zadnji seji veliko navzočih in smo se vsi prav po domače zabavali v veseli družbi. Naš član Tomaž Cukale nam je zapel več naših lepih pesmi, za kar je od vseh navzočih dobil zaslužen odobranje; na klavir ga spremljala naša mlada članica Ksenija Novak. Na to sta se pridružila Tomažu še Frank Teropišič in Leo Matičič, in so v lepi harmoniji zapeli še več naših pesmi. Pridružil se jim je še s svojim tenorjem Louis Slamnik in nato še drugi, da je bilo zares vse veselo pozno v noč. Vsi so obljubili, da bodo po prihodnji seji ravno tako, ali pa še bolj veselo in smo trdno prepričani, da nas bo še več. Harmonikar Joe Gomilar je tudi obljubil, da nam bo zaigral nekaj poskočnice.

Na zadnji seji je bil navzoč tudi naš redni član Vincent Caimkar, četudi je malo bolj od daljen od naše srede in morda bolj zaposlen želimo, da pride zopet na prihodnjo sejo. Povedal nam je malo več o delovanju SANSa in da čim dalje bolj izgleda za dosegajo cilja, za kar vsak po svoji moči delujemo — to je za osvoboditev in združenje vse Slovenije.

Na zadnji seji smo tudi sklenili, da priredimo veliko veselico s kratkim programom v soboto zvečer 20. novembra v Fleinerjevi dvorani. Ves prebitek bo seveda šel za našo narodno stvar. Tomaž Cukale pa priredi svoj koncert v nedeljo 31. oktobra v Bohemian American Hall. Polovico prebitka bo dal za SANS in JPO SS. Naša dolžnost je, da razpečavamo vstopnice za te dve prireditve in vsakdo naj jih kupi Poleg užitka, katerega boste deležni, ta dva dneva, bode tudi pomagali našim ubogim ljudem v stari domovini.

Na prihodnjo sejo, katere se vrši v soboto 28. avgusta, ob pol 8 zvečer v Fleinerjevi dvorani, 1638 W. Halsted St. vas uljudno vabi.

Odbor, Chicago, Ill.

RAZGLEDNİK

Piše Anna P. Krasna

PRIMORSKI FANTJE MORAJO OSTATI V UJETNIŠTVU

Gornji naslov bi se lahko tudi enostavno spremenilo v vprašanje: Koliko so vredni pakti?

Da, nemalokrat mi je bilo od te ali one strani povedano, naj nikar ne gledam na našo primorsko stvar tako pesimistično in predvsem naj ne jemljem tako resno tistega pakta iz leta 1915 — po tistem tajnem Londonskem paktu so bili ozdiroma smo bili Primorci prodani Italiji.

Da je bila stvar gotovejša, je bil ta nečestajni pakt potrjen pozneje v Rappalu, ko so bile meje med Jugoslavijo in Italijo končno določene (12. nov. 1920).

Gospod Ninčič nas je v božjem imenu odrajtal Italiji in potem se ni nihče več uradno brigal, kaj se zgodi s tisto prodano slovensko in hrvaško manjšino. Italija sama ni hotela podati ali sprejeti nobenih obveznosti glede pravičnega in dobrega ravnanja s temi manjšinami, ko so se vršili mirovni razgovori v St. Germainu. Ona se je tako zanesla na tisti tajni pakt iz leta 1915, da je vedela, da ji ne bo nihče stopal na prste, pa če tiste manjšine tudi docela zadavi ekonomsko in narodnostno.

Da, Italijani so bili v vrednosti in veljavi tistega pakta tako gotovi, da so zažgali Slovenski dom v Trstu še pred končnim določanjem mej — v mesecu juliju, 1920 — Italijani so o veljavi tistega pakta še danes tako gotovi, da si upajo govoriti in poudarjati o "integriteti italijanskega ozemlja ali mej" celo takozvani laški demokratje v tej deželi in v Italiji sami. Samo med nami se je šetala malce naivna domneva, da pakti dandanes ne pomenijo mnogo ... ne, ne vsi, a tisti iz leta 1915 pa drži in dobro drži.

Toda naj se dotaknem zadeve naših primorskih fantov, ki se nahajajo v raznih taboriščih po Ameriki, kot "italijanski" vojni ujetniki. Kot sem videla v Ameriški Domovini zapisano, je dobil dr. James W. Mally v Clevelandu na svoja tozadevna poizvedovanja pri oblastih odgovor, da "vojni ujetniki, ki so služili v sovražni armadi, radi ali neradi, ne morejo biti izpuščeni iz ujetniških taborišč in dani v varstvo sorodnikov ali prijateljev ali kako drugače biti izpuščeni na parolo."

Kakor vemo ti fantje želijo, ne da bi se jih poslalo k sorodnikom in prijateljem, ampak, da se jim dovoli, da se pridružijo zaveznikom v boju proti fašizmu in nacizmu. V taboriščih Amerike se jim ne godi slabo, to vemo in vojni urad to še potrjuje.

V fantih samih pa gori želja po osveti, zakaj doma so jim pregnali in pomorili svojce — temu očeta, drugemu brata ... tretjemu so odvedli sestro ... četrtemu požgali dom in pregnali družino bogvekam v počasno umiranje. Italijani, s katerimi morajo biti skupaj tudi v ujetništvu, se obnašajo proti njim tako, kakor jih je naučil fašizem in kakor so se Italijani proti Slovanom vedno obnašali — zaničljivo. To fantje težko prenašajo, zakaj na fronti so se lahko obrnili proti svojim zatiralcem s puško v roki — v ujetniškem taborišču morajo biti tiho in požirati grda zafkrlice in postrani pogleda, itd.

Ti fantje, ki morajo prenašati cele v vojnem ujetništvu priprave žaljivke od strani ita-

lijanskih zahrbtničev, so pisali v svojem pismu, ki smo ga čitali v Prosveti in potem v drugih naših listih, da so v Afriki videli, kako so Angleži odbrali Poljake in druge slovanske ujetnike in jih vzeli v svojo armado.

V dno sreča ranjeni in užaljeni ter z razboljeno dušo fantje sedaj stavijo nam in Angležem ter Amerikancem, ki so jih zajeli vprašanje: "Mar mi nismo Slovani?"

Morda to vprašanje ne zadeva tako v živo onih naših rojakov, ki ne razumejo velikega pomena našega primorskega vprašanja in ki celo smatrajo, da delovanje za osvoboditev Primorcev spada samo primorskim ljudem ... toda mi drugi, ki smo bili priča tistemu žalostnemu času, ko je bil odsekan slovenskemu narodu eden od njegovih najboljših udov, nosimo v sebi bolečino, ki jo tako vprašanje, kot so ga stavili primorski fantje, vnovič razplamt, da se nebote vprašamo še sami, če morda mi nismo Slovenci in Slovani?

Angleži vedo, da smo to po narodnosti, toda poznajo nas dobro tudi po paktu, s katerim so pridobili Italijo na svojo stran v zadnji svetovni vojni. Pa se ravnaajo po tem paktu. Tako tudi Američani.

Njih to ne boli, ker se njih kože ne tiče ... kaj je peščica ljudi milijonskemu narodu ali imperiju, ki razpolaga s sto milijonskim masami ljudstev?

Mi smo tisti, ki nas to boli, ker je bil od našega živga narodnega telesa odrezan ud. Mi moramo tudi gledati, da bo krivica, ki nam je bila prizadeta, popravljena. Popravljena ne bo tako dolgo, dokler ne bo raztrgan na kosčke tisti tajni pakt, katerega tako vztrajno drže v arhivu pogodb.

Mr. Beneš je hitro dosegel, da je bil raztrgan marelarski pakt z naciji in Čehi so v tem oziru na jasnem. Naša jugoslovanska vlada ni dosegla nič v tem pogledu, ni tudi imela časa, ker je bila zaposlena vedno z lastnimi intrigami, tako, da je to postalo že skoro zloglasno.

Poljaki stavijo zahteve celo za ozemlje, ki njim ne pripada, ker na njem živi rusko in ukrajinsko ljudstvo in v teh zahtevah imajo podporo ... da, poljski ubežni krogi v Londonu so celo tako korajžni, da so hitro protestirali, ko so zvedeli, da namerava iti Beneš v Moskvo kjer bi napravil dogovor, ki bi vključeval pogodbo, po kateri bi Češka dobila nazaj Tešin, katerega je Hitler dal Poljakom, ko se je sklepal marelarski apizarski mir v Monakovem ... in Beneš ni šel v Moskvo, ker to ni bilo ljubo Angležem, ki ne bi radi, da bi Beneš z Rusi delal kake dogovore glede mej. Za kratek čas pa je Beneš rekel, da v Moskvo hodil ne bo.

Iz tega je razvidno, da pakti niso drugod vzeti na znanje tako enostavno, kakor med nami. Državniki drugih narodov dobro vedo, da če trgajo na kosčke pakta in pogodbe osiškani, ni s tem rečeno, da pakti v drugih ozirih nimajo veljave.

Imajo jo in naši fantje iz Primorja, ki sami pravijo, da bi šli z veseljem v smrt za svobodno Jugoslavijo in za ameriške ter zavezniške cilje, morajo okuhati ponizanje, ki ga pečati nanje in na njih slovanski ponos tami i pakt iz leta 1915 ...

Kratka Dnevna Zgodba

CHAS. BAUDELAIRE:

Radodarni igralec

Včeraj sem me dinžočico na bulvarju nenadoma začutil, da se me je dotaknilo skrivnostno bitje, ki sem ga vedno želel spoznati in sem ga spoznal takoj, četudi ga nisem še nikoli videl. Brezdvomno je podobno želelo tudi ono; zakaj mimogrede mi je pomembno pomežiknilo in jaz sem se takoj ubogljivo pozuril. Puzljivo sem mu sledil in kmalu stopil za njim v sijajno podzemeljsko stanovanje, ki je bilo tako razkošno, da mu bivališča višjih pariških krogov še od daleč niso podobna. Čudno se mi je zdelo, da sem bil tolikokrat šel mimo tega čarovniškega brloga ne da bi opazil vhod vanj. V stanovanju je kraljeval izbran, opojen vonj ob katerem si skoro mahoma pozabil na vse dolgočasne življenjske strahote. Vdihaval si tesno blaženost, podobno tisti, ki jo občutijo zauživaleci lotosa, kadar se izkrajajo na začaranem od svita večnega popoldneva obsijanem otoku, in se jim ob uspavajočih zvokih

melodijoznih vodopadov zbudi želja, da bi nikdar več ne videli svojih domov, žen in otrok in da bi nikdar več ne jadrali preko visokih morskih valov.

Opazil sem tuje moške in ženske obraze, obdarjene z ugodno lepoto, in zdelo se mi je, da sem jih bil že videl v daljnih dobah in daljnih krajih, katerih se nisem mogel več natančno spomniti, obraze, ki so me navdajali bolj z bratovsko simpatijo nego s strahom, ki nas obide po navadi ob pogledu na neznanca.

Če bi hotel na neki način označiti posebni izraz njih pogledov, bi dejal, da še nikdar nisem videl oči, ki bi iz strahu nised dolgotrajem in iz nesmrtnosti želje po življenjskem občutku gorele s silnejšim plamenom.

Ko sva sedla za mizo, sva bila, gostitelj in jaz, že stara in dobra prijatelja. Jedla sva in čemerno pila vsakovrstna nenavadna vina in zdelo se mi je dokaj čudno, da po nekotnih urah nisem bil bolj pijan kot on. Igra namreč, ta nadčloveška zabava, je z različnimi presledki prekinjala naše prekomerno popivanje, in reči moram, da sem z junaka brezskrbnostjo in lahkomišelnostjo polagoma zaigral in izkobil svojo dušo. Duša je tako nedotakljiva, pogosto tako nepotrebna in včasih tako zoperna stvar, da nisem bil radi njene izrube niti toliko razburjen kakor če bi bil na izprehodu vsejal posetnico.

Dolgo sva kadila smotke, katerih okus in neprimerljiv vonj sta mi objela dušo z domotožjem in nepoznanimi blagri. Omamljen od vseh teh razkošij, sem dvignil do vrha polno čašo in mu kar po domače napil:

"Na vaše nesmrtno zdravje, stari grešnik!"

Pa mi prav nič ni zameril. Kramljala sva tudi o vsemirju o njega stvaritvi in bo dočem razpadu; o veliki ideji stoletja, namreč o ideji napredka in izpopolnitve, in splošno o vseh oblikah človeškega slepomišljenja. Te stvari Njegova visokost ni presel z lahimi in neoporočenimi dovtipi, ampak izražal se je ljubeznivo prizanesljivo in mirno nagajivo, česar nikdar nisem našel pri najslavnejših človeških razpravljalcih. Razložil mi je neumnost različnih filozofskih naziranj, ki so prav do poslednje dobe držale človeške možnosti v svojih krepkih in mi celo blagohotno zaupal nekatere temeljne principe, katerih dobrot in lastnosti pa ne smem razodeti kar komur si boji.

Na noben način mu ni bilo žal za slabo ime, ki ga uživa v vseh delih sveta, in zatrdil mi je, da se ravno on sam osebnost najbolj zanima za uničevanje lahkovernosti in da se je samo enkrat bal za svoj lastni vpliv, in sicer takrat, ko je slišal pridigarja, ki je bil bistroumejši od sobratov, kričati raz leco:

"Dragi moji bratje, ne pozabite nikdar, kadar bošče elišali hvaliti napredek spoznanja, da se hudič najbolj laže, kadar vas hoče prepričati, da ga ni!"

Spomin na tega slavnega prosvetnika naju je svedel napeljal na pogovor o akademskih in zagonetnih gostitelju mi je zatrdil, da v mnogih slučajih prav rad navdihuje pero, besed

Domača fronta

Modre znamke "U", "V" in "W" stopijo v veljavo 1. sept.

Modre znamke U, V in W v War Ration Book No. 2, stopijo v veljavo dne 1. septembra in ostanejo v veljavi za nakup racioniranih živil do 20. oktobra.

Tako bo obveljal načrt, objavljen preteklega meseca, glasom katerega dobe odjemalci rok od enega meseca in 20 dni za uporabo vsake zbirke znamk za živež.

Znamke U, S in T, ki so stopile v veljavo dne 1. avgusta, ostanejo v veljavi do 20. septembra, tako da bodo imeli konzumenti na razpolago 6 zbirke modrih znamk za živež, vse one od črke "R" do inkluzivno "W" za nakup racioniranih živil, v teku prvih 20 dni septembra. OPA prosi za uničenje vseh nepotrebnih in neporabnih znamk.

Tretje vojno posojilo

Podpisovanje tretjega vojnega ameriškega posojila se začne dne 9. septembra. Dvigniti bo treba 15 milijonov dolarjev, da plačamo potrebne topove, ladje, tanke in letala za naše fante na bojiščih in vsaki

želo, kadar ti bo le domišljija želevala. Omamljal se boš z hasladami brez utrujenosti, v prekrasnih krajih, kjer je vedno gorko in kjer ženske diše kot svetke — in tako dalje — je pristavil, ko se je dvignil iz mize in me smeje se spremlil.

Če bi se ne bal ponizati pred tako velikim shodom, bi bil rad devolje padel na kolena pred dobrotnim igralcem in ga zaprosil, da mi je popolnoma neozdravljiva nevernost legla na srce. Nisi sem se več upal verovati v talskalo in te celo oboževalo. ko sem srebral, zlato, dijamanti in bajne palače bodo, ne da bi se bil stari, omejeni navadi molil in zanje potrdil, priše pote in navajal v polsnu: "Moj Bog! prosile, da jih sprejmeš. Iz Gospod moj Bog! Naj vendar premenil boš domovino in de-

od teh dolarjev mora priti iz zasebnih žepov, ne pa iz bank. Podpisovanje tretjega vojnega posojila bo trajalo 3 tedne; v tem času bo zahtevano od vsakega Amerikanca, da kupi dvakrat toliko War bondov kot o priliki drugega vojnega posojila; pričakovalo se bo od njega, da kupi vsaj 1 bond za 100 dolarjev preko svojih običajnih nakupov.

Srečljiva, Attu in Munda so točke za odskek. Naslednje točke na programu ofenzivne zavezniške strategije so utrjena oporišča osišeča na evropski celini in japonske trdnjave v Tihem oceanu. To pomeni, da se moramo vsi tukaj doma pridružiti napadalnim vrstam z vsem, kar imamo, a to storimo najbolje, ako naložimo ves razpoložljivi denar v invazijske bonde.

Ne potujate po nepotrebnem na "Labor Day"

Večina delavstva v vojnih tovarnah bo prebrala svoj "Labor Day" na delu, ter bo proizvajala prožje, opremo in oskrbo za naše obojevo silo. Delavci pa, ki bodo prosti, bodo pomagali vojnemu naporu, ako ostanejo doma. S tem bodo pomagali razbremeniti silno obtežene železnice in podeželne avtoбусe, prometna sredstva, ki so največje važnosti za vojni napor.

Uradi za vojne transporte nujno pozivljiva vse državljane, da se drže naslednjih smernic:

1. Ostanite doma na Labor Day.
2. Ako ste že na dopustu, vrnite se prej, ali pa šele več dni potem.
3. Ako nameravate šele oditi dopust, odpotujte šele po Labor Day.
4. Po možnosti opustite vsa potovanja za precej časa po Labor Day.
5. Pred in po Labor Day opuščajte koncem tedna potovanja na železnicah in medmestnih avtobusih, vsekakor pa ne potujate, ako nimate zares nujnih varovok za to.

Pomagajte štiti čake vaše vlade

Vlada Združenih držav bo letos razposlala po pošti preko 2 milijona čekov. U. S. Secret division of Treasury department pozivlja državljane, da sodelujejo v borbi proti tatovom in ponarejevalcem čekov, ki so se pojavili povsod širom države, in da pomagajo zatreči ta novi tip zločincev s tem, da:

1. se dogovore s pismoeno za posebno znamenje (na primer da pozvoni na poseben način) kadar prinese uradni ček.
2. Ako nimate čekovnega računa v banki, glejte, da bošče odnesli svoj ček vedno v isto trgovino, tako da vas bo trgovec poznal.
3. Skrbite za to, da bodo vsi merodani ljudje obveščeni o vaši novi adresi, kadarkoli se selite; ne zanašajte se na druge ljudi, da vam dostavljajo pošto.

Trgovcem pa je priporočano:

1. da ne sprejmejo ovojev pisem z naslovom šoferskih izkaznic, Social Security Cards in sličnih dokumentov kot zadostnih dokazov identitete, kajti take izkaznice morejo biti ukradene.
2. Ako želi človek, katerega ne poznate, plačati z uradnim čekom, zahtevajte, da vam privede verodostojno pričjo, katero poznate in ki bo potrdila, kdo je ter podpisala ček.
3. Če je posameznik čeka že podpisal, zahtevajte, da se podpisše se skratki in primerjajte oba podpisava. — OWI

"ODPRTA NOČ IN DAN SO GROBA VRATA..."

V Nokomis, Ill. je pred dnevi vlak povozil skupino delavcev, ki so delali na progih tri milje vzhodno od Nokomis. Devet delavcev je bilo na mestu mrtvih in med temi je bil tudi Leopold Hočevar, vsekakor Slovenec.

V L'Anse, Mich. je nedavno umrl Avgust Kavšek, star 58 let in rojen v Dobju pri Murni peči na Dolenjskem. V Ameriki je živel okrog 38 let in tukaj zapušča brata.

V Chicago, Ill. je dne 14. avgusta umrl nenadoma Ignac Šmid, star 67 let in doma iz Selec pri Škofji Loki. Zadelo ga je srčna kap. Zapušča ženo in sina, ki je v armadi.

V Indianapolis, Ind., je 4. avgusta umrla Magdalena Klemenčič, stara 56 let in doma iz Gradisca, Smartno pri Kamniku. V Ameriki je bila 23 let in zapušča moža, brata in tri sestre.

V Pineville, Minn. je umrl Valentin Bizek, doma iz Štorja pri Sežani. Zapušča soprogo Ano, hčer Annie in tri sinove, od katerih dva služita v armadi Strica Sama.

V Buhl, Minn. je pred dnevi po dolgi boleznini umrla Mary Marković, stara 60 let in rojena v Radniku pri Ljubljani. Njeno dekleško ime je bilo Benko in v De Witt, Iowa, zapušča sina, v Miami, Fla., pa hčer in brata.

V Milwaukee, Wis. je pred nedavnim umrl John Pušček,

star 72 let in rojen v okolici Ormočja v Beli Krajini. V Ameriki je živel 45 let in zapušča žalujčo ženo in pet sinov.

V Eveleth, Minn. je nedavno umrl vojak Frank Rakovec. Dolgo let je bolehal na srčni hibi. Star je bil 63 let in doma iz Radovljice na Gorenjskem. Zapušča ženo in dva sinova. Eden je pri vojakih, drugi pa v bolnišnici.

V Milwaukee, Wis., je pred nedavnim umrl Anton Pušel, vdovec, star 58 let in doma iz Trebeljina na Dolenjskem. V Ameriki je bil 37 let in zapušča sina in dva brata.

V Joliet, Ill. je pred kratkim umrl John Kamnikar, star 69 let in doma iz Prešganja. V Ameriki je bil 50 let in zapušča več sinov in hčera.

V Buenos Aires, Argentina, je umrl Anton Čuček, star 43 let in rojen v Košani pri Sv. Petru na Krasu. V Argentini je bil 15 let in zapušča ženo ter dva mladoletna otroka.

V Joliet, Ill. je bil nedačno na dopustu pomorščak v službi Strica Sama, mladi John Majhen, Odel se je kopat v reko Desplaines, v bližini svoje domačije in tam je utonil.

Na kliniki Mayo v Minnesoti je umrl Louis Kovačič, star 50 let in doma od nekoč na Dolenjskem. V Ameriki je bil 30 let in zapušča ženo, sina in tri hčere.

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PRIPOROČAMO NASLEDNJE MUZIKALJE.

SLOVENSKE PESMI

Zbirka 9 narodnih pesmi izšla Glasbena Matice v Clevelandu. Cena — \$1.50

EMIL ADAMIČ — 15 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za moški zbor 50

SEST NARODNIH PESMI za moški zbor 50

SEST NARODNIH PESMI za moški zbor 50

FRANC VENTURINI — SEST MEBANIH IN MOŠKIH ZBOROV 50

FERDO JUVANEC — 14 MLADIH LET. Moški zbori 50

PETER JEREB — OSEM ZBOROV (moški in mešani) 50

Moški zbori

OSKAR DEVI: Barčica; Oj, moj kocič o nov; Kam mi, fantje, drev v vas požemo 50

OSKAR DEVI: Šečno; ljuba moja; Ko ptiča na tuje gre; Šofci; Moj očka; Ma konična dva; Dobih sem pismo; Slovo; Je vplahna luč 50

EMIL ADAMIČ: Modra devojka (belokranjska) 50

VASILIJ MIRK in A. GROMING: Vetril; Pe gradini 50

FERDO JUVANEC: Zjutraj 50

Slovenska 50

PETER JEREB: Pella roča; VASILIJ MIRK: Podočnica 50

KORKO PRELOVEČ: Le enkrat še 50

Slava dela 50

FR. VOLARIČ: Hodočar; JOB. PAVIČ: Potnik na plov 50

IZ STARE ZALOGE pa imamo še naslednje pesmi, katerim smo snizali ceno: 50

Ameriška slovenska lira, (Helmser) 50

Orlovsko blonje (Vodopivec) 50

Slovenski zborci, 22 melodij in moških zborov (Kari Adamič) 50

Trije mešani zbori (Glasbena Matice) 50

V pesniški zbor, hodočar za plov zbor in orkester, (Sattler) 50

Mladini, pesmi za mlajšino s klarinetom (E. Adamič) 50

Dva pesmi, (Freigree) za moški zbor in solo 50

Naši mladi, (Vogelstein) 50

Gerški odmevi, (Lahman) 50

ZA TAMBURICE: NA GORENJSKEM JE PLETNO, podpouri slovenskih narodnih pesmi za tamburice, složil Mar ko Bajuk 75

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street, New York, N.Y.

SEDAJ LAHKO DOBITE LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI pisatelja Louis Adamič-a

ZA CENO \$2.50 ZA ZVEZEK

"Two Way Passage"

V tej knjigi, ki je shujšila pozornost vsega ameriškega naroda, da je pisatelj navajal, kako bi bilo mogoče po sedanjih vojni pomagal evropskim narodom. Iz vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije, so prišli naseljeni v Ameriko in pomagali postaviti najbolj napredno in najbogatejšo državo na svetu. Sedaj je prišel čas, da Združene države pomagajo narodom, ki so jim pomagali do njihovega sijaja in moči. Po na dve strani — kakor bi se mogel naslov knjige presloviti in angličino — je tako zanimiva knjiga in je priporočamo vsakemu, ki razume angleško.

"What's Your Name"

"Človeški odgovori na vprašanje, ki se tiče sreče milijonov. — Citirajo te knjige je bogate plačano." — Tako se je izrazil veliki ameriški dnevnik o tej knjigi.

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Posiljuna Money Order za \$..... za lastnoročno podpisano (1) knjigo (1):

Moje ime .....

St., ulica ali Box št. ....

Mesto in država .....

"Glas Naroda"

216 W. 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

Važno za naročnike

Poleg naslova je razvidno če kdo ima plačano naročnino. — Prv številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam prihranite nepotrebnega dela in stroškov, vas prosimo, da skrbite pravočasno naročnino poravnati. Pošljite naročnino izravnati nam ali jo pa plačate našemu zastopniku v Vašem kraju. Zastopnik bo vam izročil potrdilo za plačano naročnino.

- California: San Francisco, Jacob Laushin*
- Colorado: Pueblo, Peter Cullig; Walsenburg, M. J. Bajuk*
- Indiana: Indianapolis: Fr. Markich
- Illinois: Chicago, Joseph Bevcic*; Chicago, J. Fabian (Chicago, Chicago in Illinois)
- Joliet, Jennie Bambich; La Salle, J. Spelich; Mascoutah, Martin Dolenc; North Chicago in Waukegan, Math Warsiek
- Maryland: Kitzmiller, Fr. Vodopivec
- Michigan: Detroit, L. Plankar*
- Minnesota: Chisholm, J. Lukantich; Ely, Jos. J. Peschl; Eveleth, Louis Gonše; Gilbert, Louis Vessel
- Montana: Roundup, M. M. Paulan; Washoe, L. Champa
- Nebraska: Omaha, P. Broderick
- New York: Gowanda, Karl Strulaha*; Little Falls, Frank Masle*; Worcester, Peter Rode*
- Ohio: Barborton, Frank Troha*; Cleveland, Anton Bobek, Charles Karlinger*, Jacob Resnik; Girard, Anton Nagode; Lorain, Louis Balant, John Kumbe; Youngstown, Anton Kikelj
- Oregon: Oregon City, J. Koblar
- Pennsylvania: Bensmer, John Jeynlkar; Conemaugh, J. Brogovac; Coverdale in okolica, Jos. Paternel; Export, Louis Supančič*; Farrell, Jerry Okora; Forest City, Math Kamta*, Frank Blodnikar; Greensburg, Frank Novak; Homer City, Joseph Karin; Imperial, Vence Felcich; Johnstown, John Polants*; Krays, Ant. Tumlj; Luzerne, Frank Balloch; Midway, John Zust*; Pittsburgh in okolica, Phillip Progar; Steelton, A. Hren; Turtle Creek, Fr. Schifrer*; West Newton, Joseph Jovan
- Wisconsin: Milwaukee, West Allis, Frank Skok; Sheboygan, Anton Kolar
- Wyoming: Rock Springs, Louis Tanchar*; Diamondville, Joe Bolich
- (*Zastopniki, ki imajo poleg imena * so upravičeni obiskati tudi druge naselbine v njih okraju, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.)

Vsak zastopnik ima potrdilo za svojo, katero je prejel. Zastopnike topla priporočamo.—Uprava "Glas Naroda"

Visoška kronika

ROMAN - Spisal Dr. IVAN TAVČAR.

53

Takoj, ko je Agata vstala sem razodel nji in Juriju da jima izročim obe kmetiji in da se sam odpravim v vojsko. Ravno v tisti dobi so bili namreč deželni stanovni zaukazali veliko vojaško izbiranje med kmetijskim ljudstvom. To je bilo solza in ljubezni! Tudi branila sta se in govorila, da Visokega imeti nočeta. Jaz nisem odnehal. V Loki na gradu smo vse uredili, kakor se spodobi, da bi v prihodnosti ne nastale zmešnjave in prepri. Sebi sem izgovoril polovico gorenje hiše, da bi tam imel svoj kot, če bi se kdaj vrnili in morda še s strelom v telesu. Tudi delež v denarju sem si pridržal, tolikšen, kolikšen: je bil prej namenjen bratu Juriju. Napravili smo svatbo, da je bilo takih še malo v dolini. Nato sem odrinil. Odneseš sem le toliko, kolikor sem potreboval do Ljubljane, potem pa sem stopil pred stroške cesarja, ki me je prav rad vzel v svojo armado.

Z Agato in Jurijem smo se hitro poslovili. Pogledal sem se enkrat na pisano cerkev sv. Volnika ter obrnil obraz na dolino in njene zelene gozde, na vse to pa sem odšel z malo bisogo ob rami in še ta je bila skoraj prazna.

Tako je odrinil nekaj bogati Visočan s svojega posestva; ali v sebi ni nosil viharja, vse je bilo mirno v njem in vedel je, da je božja volja vse to in da je vse to del njegove pokore.

Naj takoj zapišem, da je bilo to v letu 1695, in da sem se vrnil šele na spomlad v Gospodovem letu 1707.

Se bodi razloženo na tem mestu, kak oso v teh letih živeli na Visokem. Zapišem, kar se mi je o tem povedalo, pa je vse resnično in zanesljivo.

Juri in Agata sta živela, kakor je zakonskim predpisano in zapovedano; gospodar in gospodinja nista poznala naspirtja, in bila sta kakor koleša pri vozu, ki vselej na eno in isto plat vlečejo. V teku časa je Agata zopet okrevala, ali prejšnje veselosti ni imela več. Na njenem obrazu je vedno ležalo nekaj oblakov, ko so četali iz dobe, ko so jo sodili v Loki. To sodb je ob svoji nogi na težki verigi še vedno vlačila s sabo, in k verigi ji je bilo prikovano še težje železje, kakor hudodelcem, katere pošilja Beneška na galero. Svet je naven in hudoben!

Najprej se je pričelo z Debeljakovimi. Tam je bil stari gospodar prepustil posestvo sinu Petru. Kmalu po izročitvi je tudi umrl. Sin je bil le malo podoben očetu. Bil je prepirljiv in huda beseda se je pri najmanjši priliki oglašala na njegovem jeziku. Juri in Peter sta se sporekla zavoljo mene — kar vse ni bilo toliko vredno, kolikor je vredna volna, če enkrat ostrizeš ovco. Beseda je dala besedo, in ko se je brez potrebe Agata vmes vteknila, jo je Peter takole zavrnil: "Ti pa molči! Boga hvali, da te niso v Loki žive sezgali! Da ti ni škof pomagal — bogve, kaj si mu dala! — bi te bili gotovo potegnili na drog!" Pri tem se je strupeni ta človek še grohotal, da bi se bil skoraj zadušil.

Agata je sedla v travo, a Juri je zatulil kakor ranjen vojak, če mu ranocelniki roko žagajo. On in hlapec sta pograbila kole, pobila sta Debeljaka na tla ter ga pretepla, da je dolge mesece prejeval v postelji. Tožil je na gradu. Ko je bila stvar preiskana, je bil prišel Joannes Franciscus zopet v Loko. Glavar mu je predložil spise in gospod škof jih je pregledal od kraja do konca. Silna je bila njegova jeza in grozno je udarila njegova roka! Zaukazal je, da naj se Juriju in hlapčetu ne stori žalega, Petra Debeljaka pa je posadil v grajske tranče, kjer je presedel več nego leto dni.

Neko popoldne je prijezdila na Visoko tolpa grajskih hlebaridjev. Z njo je prijezdil grajski glavar in cemar se je vse čudilo, prijezdil je sam škof Janez Francisek. Našo Agato je prišel obiskat in pred vsemi Poljanci jo je počastil! Ker so imeli vina v kleti — so mu lahko dali piti; kaj so mu dali jesti, ne vem. Celu uro je ostal milostivi gospod na Visokem. Ko je odhajal, je dal Agati svojo lastno podobo, katero je bil mojster Remp na platno naredil, da ga gledaš kakor živega pred sabo. Podoba je bila v zlatem okvirju. Še danes smo ponosni, da imamo Janeza Franciška v gorenji svoji hiši, in pokažemo ga vsakemu, ki pride k nam na Visoko. (Je še danes na Visokem.) Tako je loški škof v sramoto vsem hudobnim jezikom počastil Agato Schwarzkoberlevo, sedaj omoženo Khallan. Z Debeljakovimi pa je ostalo sovraštvo — zavoljo ničvredne in slabo zarastle ruče, kateri bi se bila Juri in Peter brez škode lahko odpravljala. In to sovraštvo še sedaj, ko sem se jaz, Izidor Khallan, vrnil pod očetoovo streho, ni ponehalo. Slabih besed si sicer ne dajejo, ali hiša ne pogleda hiše. Kdaj bo vendar enkrat bolje na svetu?

Bil sem skoraj enajst let od doma in služil sem v vojskah, katerim je zapovedoval gospod princ Eugenius. Težko mi je bilo živeti, in skoraj vsikdar je bilo več palic od menaže. Ali na svojega Boga nisem nikdar pozabil in tudi domačih krajev ne, na katere sem mislil, in to v najhujšem ognju krvavih afer in tudi kadar smo lenarili po zimskih kvartirjih. Nihče ne ve, kaj je vojna, če ni bil sam v vojni. Raztepeno je ljudstvo povsod in vselej, kjer se tepo armade; takrat ni varno nobeno življenje, takrat nista varna ne ženska, ne otrok. Vse take reči so videle moje oči. Videl sem umirati starce, videl sem, kako so se palice koče in kako so se plenila in podirala mesta. Nisem bil s kroem pri krvavem tem rokodelstvu; sv. Izidor mi je priča, da se nisem udeleževal morij in ne plenitev. Ker sem prisegel, sem ostal zvest svoji službi in ni je bilo moči, ki bi me bila izneverila polkovi zastavi. Vojne vzlic temu nisem bil vesel in k Bogu sem molil, da bi jo ustavil z močno svojo roko. Resnica pa je, da sem prebil obilo vojne, katere je tedaj divjala okrog nas, da nikdar nismo prišli k sapi.

Kar sedaj zapišem, bodi zapísano v ta namen, da vedo tisti, ki bodo za nami živeli na Visokem, da se je njihovim prednikom prehuda godila in da niso živeli v takih dobrih časih, kakor bodo oni živeli!

(Nadaljevanje prihodnjik.)

Norveška

Po svoji obliki je Norveška ena najbolj osebitih dežel sveta. Od severnega rta do skagarske ožine na skrajnem jugu znaša razdalja 1750 km, dolžina njene morske obalne črte z vsemi vanjo vrezanimi fjordi pa znaša 19.000 km. Norveška nima nobenega pravega zaledja, kajti kar je za visokimi fjordi, je ozek pas visoke planote, po katerem še do danes niso mogli položiti železniških tračnic, tako da se iz Osla pač pripelješ do Trondjema in Bergena, ne pa v najvažnejša pristanišča na severu dežele V Narvik na pr., ki je najvažnejša točka za izvoz švedskega železa, je mogoče iz prestolnice na jugu dežele priti samo po morski poti. Morje je glavni življenjski prostor dva in pol milijonskega naroda.

Severne evropske dežele izgledajo na zemljepisni karti kot ogromna gmota na skandinavskem polotoku, ki bi lahko igral veliko vlogo v zgodovini, če ne bi bil tako redko naseljen. Norveška in Švedska nimata skupaj več ko 9 milijonov prebivalcev, če prštejemo Danco, je nordijskih narodov komaj 13 milijonov. To nesorazmerje med prostorom in ljudmi na njem je glavni vzrok, da so državno politične možnosti skandinavskih držav z naraščanjem prebivalstva ostale Evrope postajale čedalje bolj majhne. Od vsega severa je baš Norveška najredkeje naseljena. Švedska, ki se je leta 1523 osvobodila od Danske, je igrala posej vlogo vzešile, in sicer ene najvplivnejših v vsej Evropi, dokler ni bila ob prelomu 18. in 19. stoletja strta od Rusije. Odškodovala se je ob zatoni Napoleonove slave leta 1814 z Norveško, ki so jo odrgale velesile protinapoleonske koalicije od Danske, pod katero je bila celih 400 let, tako da so Norvežani celo svoj jezik pozabili. Od Švedske pa so se, ne da bi bilo prišlo do krvave razprave, ločili že leta 1903 in od takrat so živeli neodvisno narodno življenje.

Danci so zaradi svoje lege ob vratih, ki ločujejo Severno morje od Vzhodnega, oziroma Atlantskega in Baitika, imeli dolgo važen položaj in vpliv, dokler se tam niso zgodile važne politične in geografske spremembe, tako so vse tri nordijske države malo da ne poldrugeto stoletje uživale najlepši mir.

Norveški značaj je bil izoblikovan od zemlje in zgodovine. Dežela je zaradi neprehodnosti divje razklanega visokega gorovja danes ločena v 20 provinc, vas je neznan, ker kmetje žive vsak zase na saminah, mesta so trgovska in mala naselja ribičev so na obali. Rodovitne zemlje je samo 3 odst. drugo je vse krš in pušča, pa gost les; slednjega je največ v okraju Oslo in okoli Trondjema. Morje je gosto pokrito od ribičkih čolnov, jadrnic in parnikov; izdelava ribičkih konzerv je Norveški dala svetoven sloves in naroden dohodek. Sicer pa tudi pest zemlje daje primeroma dober dohodek, ker se najintenzivneje obdeluje; celo ob pasu, ki je med obaljo in skalo fjordov, in ni širji od 100 metrov. Živinorejstvo in mlekarstvo je prav tako vzorno ko svetovno znano dansko. Morje je zaradi visokega zaliva brez ledu, v visokogorju je oster mraz. Politično so ljudje hudi obojniki, ki so se venomer borili zoper nadoblast Danocv in Švedov, njihovo najožje domovinsko čustvo zato daleč presega tako znano idejo skandinavskega edinstva. Komaj tri milijone jih je, pa imajo trgovsko mornarico, ki pride takoj za angleško in ameriško, dočim je

nemška, francoska, italijanska in japonska za njo. Oslo, Trondjem, Stavanger, Narvik, Hammerfest, mesta, ki predstavljajo eno samo trgovsko kontoro, kjer se blago vkrcuje in izkrcuje in odhajajo ladje druga za drugo, da natovarjajo in iztovarjajo blago, namenjeno za ves svet. Razumljivo je, da so simpatije norveškega naroda odnekdan za Anglijo, s katero ima največ trgovinskih zvez in da pomenijo zato zanj dohodki zadnjih dni hud udarec. Rude je nekaj v deželi, tudi premoga, največ pa goveje živine, mleka in masla in seveda ogromne količine rib pa lesa — vse stvari, ki pridejo zelo prav vsakemu osvajačku.

Norvežan, ki ga je Ibsen svoj strsko podal kot tip v svojem "Peer Gyntu" niha med skrajnostmi. Zaprt in zamišljen, sam vase, si želi v širino, je zatopljen v davno zgodovino borb na morjih in na kopnem, kjer so iskali norveški "Vikingi" hrane, plena in kolonij obenem pa je postal hladen trgovski računar; po eni strani je hud in trmast individualist, po drugi pa goreč domoljub. Po minuli svetovni vojni, v kateri so Norvežani delali velike dobičke, se je začelo propadanje zaradi inflacije, ki je razvednotila denar za polovico; delavstvo se je vrglo v naročje komunizmu, ki bi bil ob generalnem štrajku 1921 skoraj zmagal. Odslej se je začelo gospodarstvo zopet počasi dvigati in gotovi sloj prebivalstva si je tudi od sedanje vojne obetal velikih dobičkov. Nemeroma je prišlo drugače. Omeniti je, da se je bil zadnja leta tudi na Norveškem, podobno kakor na Švedskem in Danskem zasejal narodni socializem. Bila je to neznanat manjšina, ki pa v gotovih okoliščinah lahko odigra svojo vlogo.

NEMŠKE TEŽAVE NA BALKANU

(JIC.) — Važni švedski časopis "Industria" pravi v nekem članku, o katerem poroča OWI da zahtevajo balkanske dežele zdaj v svojih trgovskih pogajanjih z Nemčijo večjih garancij in računajo tudi višje cene za svoje proizvode — tako nameravajo vsaj deloma nadomestiti izgubo iz prejšnje dobe, ki so Nemci svojevoljno narekovali izrezo ugodne pogoje in jih tudi dobili.

"Noben parod noče trajno nositi bremena vojnih stroškov drugega naroda," pravi švedski list. Nemški dolg v kliringih je naraste! na ogromne zneske, katere cenijo na 10 bilijonov mark, ker je nemška industrija nezmožna dobavljati industrijsko blago deželam, ki imajo kliring z Nemčijo.

V začetku so Nemci poskušali, glasom lista Industria, ize-

ZNIŽANA CENA za koračnico SOLDIERS ON PARADE

Ker želi, da se čim bolj razširi za

PIANO HARMONIKO prirejena koračnica

"MLADI VOJAKI"

Je Mr. Jerry W. Koprivšek uredil z založnikom, da vojaki lahko dobe skladbo po znižani ceni, to je

Sedaj 35c

Dva komada za 70 centov.

Naročite lahko tudi pri: Slovenic Publishing Co. 216 W. 18th Street New York 11, N. Y.

NOVA IZDAJA

Dobri Atlas je nujno potreben

... in ravno v HAMMONDOVEM NOVEM Svetovnem Atlasu

NAJDETE ZEMLJEVIDE, KI SO TAKO POTREBNI, DA MORETE SLEDITI DANAŠNJIM POROČILOM

Zbirka nanovo in lepo tiskanih zemljevidov v 7 barvah, kaže svet, kakoršen je danes in vam pomaga razumeti zgodovinsko važno delovanje diktatorskih in demokratskih vlad.

NEKAJ POSEBNIH VAZNOSTI

Sestav sveta—abecedni seznam dežel, provinc—navaja površino, prebivalstvo, glavna mesta in kraj na zemljevidu.

Seznam mest in trgov—navaja ime kraja, okraj, in državo, prebivalstvo in kraj na zemljevidu.

Zastave vodilnih držav—v polnih barvah, vsega skupaj 56; cela vrsta narodnih barv.

ILUSTRACIJE—45 skrbno izbranih resničnih fotografij iz vseh krajev sveta.

NOVJ LJUDSKO ŠTETJE—Uradne številke glavnih mest in trgov v Združenih državah in kaže primerjavo s starim štetjem.

VSEBINA ATLASA

Zemljepisni svetovni odbor je izbral izmed več tisoč slik samo najboljše barvane slike—ta zbirka je tako popolna, da je za vsakega neobhodno potrebna tokom vojne in po vojni.

Vključeni so naslednji zemljevidi: — svet, Evropa (danes), osrednja Evropa (ob izbruhu vojne), Angliško otočje, Francija, Nemčija, Italija, Švica, Holandska, Belgija, Švedska, Norveška, Danska, Unija sovjetskih socialističnih republik, Bolgarska, Rumunska, Jugoslavija, Grška, Albanija, Azija, Turčija, Sirija, Libanon, Arabija, Vzhodno Indijsko otočje in Malajski polotok, Indija, Borna, Kitajska, Japonska, Pacifiški Južna Amerika (severni del), Južna Amerika (južni del), Afrika, Severna Amerika, Kanada, Združene države, Mehika, Osrednja Amerika in Zapadna Indija.

SEDAJ

40 centov

PO POŠTI

V URADU — 35 CENTOV

48 VELIKIH STRANI

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York 11, N. Y.

načiti svoj kliring s tem, da so izvažali različno blago, ki je bilo njihovim upnikom sicer nepotrebno, katero so pa pod nemškimi pritiskom vseeno morali sprejeti. Zdaj pa tudi teh nepotrebni stvari ni več na razpolago za izvoz.

Industria pravi, da je jasno videti, kako so postale balkanske dežele v svojih gospodarskih pogajanjih z Nemčijo bolj odporne. Madžarska je nedavno sklenila z Nemčijo dogovor, ki dovoljuje Madžarski, da že zdaj oddaja naročila za stroje, transportna sredstva in surovine, katere bo morala Nemčija po vojni dobaviti na prvem mestu.

Švedski list pravi, da je Nemčija jako nerada sprejela ta pogoje.

RAZMERE NA BALKANU.

Poznavalci vojnih razmer v Kairo, smatrajo, da so zadnji dogodki v Sredozemlju zelo poslabšali položaj ozišča na Balkanu.

Najbrže bo postala situacija takoj zelo akutna, čim bodo zavestniki prodrli do reke. Pada, ker bi od tam mogli udariti v Jugoslavijo. V tem slučaju bi se ozišče umaknilo iz nekaterih predelov Balkana.

Videti je, da je ozišče nemogoče poslati iz ruske fronte ojačenja na Balkan. Pomoč bo torej morala priti iz garnizij centralne ali zapadne Evrope. To pa je seveda težak problem, ker morajo nemške posadke ostati v zapadni Evropi

pripravljene zaradi zavezniške grožnje od odstran Rokavskega zaliva. Nikakor ni nemogoče, da bodo Nemci odposlali del svojih divizij iz zahoda, ali pride do splošnega poloma italijanske vojske.

Pretežna večina sedanjih divizij ozišča na Balkanu je ita-

lijanska. Njihov umik bi postavljal Nemčijo pred vprašanje kako nadomestiti italijanske vojake v jugovzhodni Evropi — morali bi, ali oslabiti svojo obrambo drugje ali pa prenesti fronto v bližino svoje domače zemlje, kjer bi jim bila obramba lažja.

To je zadnja zaloga in v omejenem številu. Zato priporočamo, da kdor si želi nabaviti slovenski molitvenik, naj to sedaj stori.

Molitveniki

v krasni vezavi importirani iz starega kraja še pred vojno... Ko zaloga poide, je ne bo mogoče nadomestiti do konca vojne.

Slovenski:

KVIŠKU SRCE

(Štev. 415) 2 1/2 x 3 1/2 inčev; 224 strani.

Cena 75c

RAJSKI GLASOVI

(Štev. 408) 2 1/2 x 4 inčev; 253 strani — Vesteži Sv. Križev Pot

Cena \$1.50

NEBESA NAŠ DOM

(Štev. 415) 2 1/2 x 4 inčev

Cena \$1.—

RAJSKI GLASOVI

(Štev. 355) 2 1/2 x 3 1/2 inčev, v bellem celoludu; 384 strani.

Cena \$1.—

Angleški:

KEY OF HEAVEN

Fino vezano; prvovratna izdelava; v umetnem usnju

Cena \$1.—

Slovenic Publishing Company 216 W. 18th St., New York 11